

Dr Bartosz Jankowiak

Equi Vet Service

Znaczenie badania stomatologicznego w trakcie badania kupno-sprzedaż

Badanie kupno-sprzedaż stworzono, aby umożliwić ocenę każdego układu ciała, po to by potencjalny nabywca mógł określić, czy koń jest fizycznie zdolny do wykonywania określonej pracy. Obejmuje ono również badanie jamy ustnej w celu sprawdzenia oznak chorób zębów oraz innych nieprawidłowości. Jednak niewielu lekarzy weterynarii poświęca czas lub posiada wiedzę, aby przeprowadzić pełne badanie jamy ustnej przy użyciu rozwieracza na koniu poddanym sedacji podczas badania kupno-sprzedaż.

Aby ustalić w jaki sposób badanie jamy ustnej ma potencjalny wpływ na decyzje co do zakupu konia, zorganizowano dyskusję na ten temat podczas konwencji AAEP (American Association of Equine Practitioners) w dniach 4-8.12.2021, Nashville, USA. Moderatorami tej sesji byli Jack Easley, z Easley Equine Dentistry oraz Brad Tunner z Rood & Riddle Equine Hospital.

Na podstawie wyników badań, Easley powiedział, że 36-85% koni ma pewien stopień chorób zębów, co podkreśla znaczenie badania jamy ustnej podczas badania przed sprzedażą. Problemy z zębami mogą być bolesne, powodować zmiany behawioralne, upośledzać zdolność konia do jedzenia oraz zakłócać jazdę i trening.

Lekarze weterynarii zajmujący się stomatologią końską wykonują badanie jamy ustnej na koniu poddanym sedacji używając rozwieracza i jasnego źródła światła. Jednakże wykonywanie pełnego badania podczas badania kupno-sprzedaż, jest dla wielu lekarzy nieuzasadnione, co zyskało również potwierdzenia podczas dyskusji w trakcie konwencji AAEP. Lekarze weterynarii wyrażali obawę, że nawet jeśli przeprowadzą pełne badanie, mogą nie wiedzieć co widza lub jak mają zinterpretować stwierdzone zmiany. Problemem może być również brak zgody na poddanie konia sedacji, jeśli badanie odbywa się podczas zawodów, na których koń jeszcze będzie startował. W rezultacie wielu lekarzy zgodziło się, że po prostu wykonują wizualne i manualne badanie jamy ustnej bez użycia sedacji i rozwieracza.

Podczas dyskusji Tanner przeprowadził uczestników przez podstawowe 5 stopniowe badanie jamy ustnej przy użyciu tylko jasnego źródła światła:

1. Badanie palpacyjne zewnętrznych struktur głowy, jamy ustnej oraz szczęki i żuchwy
2. Badanie tkanek miękkich poprzez dotyk palcami przestrzeni bezzębnej oraz kącików jamy ustnej w celu poszukiwania uszkodzeń czy owrzodzeń lub innych nieprawidłowości
3. Badanie pod kątem ortodontycznym w celu sprawdzenia prawidłowości zgryzu zębów: czy są tam gdzie być powinny? Jak układają się poszczególne luki zębowe ?
4. Badanie pod kątem periodontycznym w celu sprawdzenia jak wyglądają dziąsła dookoła poszczególnych zębów. Sprawdzenie czy karma nie gromadzi się tam gdzie nie powinna?
5. Badanie pod kątem endodontycznym w celu sprawdzenia powierzchni trącej poszczególnych zębów w poszukiwaniu złamań korony lub otwartych miazg zębowych.

Pomimo tak przeprowadzonego badania, w dalszym ciągu łatwo coś przeoczyć.

Nie zaleca się rutynowego wykonywania badania radiologicznego zębów podczas badania kupno-sprzedaż, ze względu na to, że nie jest ono zbyt wrażliwe i specyficzne. To, że mamy „czyste” zdjęcia radiologiczne nie oznacza, że nie mamy chorego zęba. Jeśli chcemy uzyskać diagnozę, której szukamy należy przeprowadzić pełne badanie jamy ustnej na koniu poddany sedacji.

Lekarze weterynarii może poprosić sprzedającego o wcześniejszą historię stomatologiczną konia przed zakupem lub sprawdzić jak koń zachowuje się na ogłowie podczas próby pod siodłem.

Jednakże, z mojego doświadczenia, w Polsce bardzo rzadko spotykałem się z udostępnianiem dokumentacji medycznej badanego konia. Ponadto, sprawdzanie konia pod jeźdźcem nie jest rutynową częścią badania przy transakcji kupno-sprzedaż w Naszym kraju.

Niektórzy lekarze weterynarii sprawdzają żeby po to, aby określić wiek konia. Jest to dość istotne zadanie podczas przeprowadzania badania kupno-sprzedaż, jednakże z dość dużą dokładnością można ocenić wiek konia do 5 lat. W późniejszym wieku staje się to zdecydowanie trudniejsze. W pierwszej kolejności powinno się sprawdzić paszport konia i numer transpondera, a następnie sprawdzić czy dane z paszportu korespondują z tym co widzimy podczas badania. Jest wiele wariacji osobniczych i rasowych, które nie można podpiąć pod te same kryteria. Najważniejsze to chronić kupującego i nie dać mu kupić konia 20 letniego, myśląc że ma 8 lat.

Biorąc pod uwagę złożoność jamy ustnej konia i niepraktyczność pełnego badania jamy ustnej podczas badania kupno-sprzedaż, wielu lekarzy weterynarii zastanawia się jak zabezpieczyć się, jeśli u badanego konia później wystąpi problem z zębami. Uważam, że rozsądnym rozwiązaniem będzie umieszczenie w protokole badania zapisu wskazującego, że nie wykonano pełnego badania przy użyciu sedacji i sprzętu dentystycznego, i że z tego względu coś mogło zostać pominięte. Tak jak, koń może być wolny od kulawizny w dniu badania, a następnego dnia zakuleć, tak samo może być wszystko w porządku podczas badania jamy ustnej, a następnej nocy może złamać się ząb. Inną adnotację, która można umieścić w protokole badania obejmuje fakt, że problemy z zębami są częstsze w miarę starzenia się koni i zalecane jest szczegółowe badanie przez specjalistę. Dla przykładu próchnica lejkowa w przedtrzonowcach i trzonowych szczęki nie ma znaczenia klinicznie dopóki koń nie jest w starszym wieku. Większość tych problemów jest problemem dla konia, dopiero gdy stają się kliniczne, i je diagnozujemy. Niezależnie jak dokładnie przeprowadzimy to badanie, zawsze jest ryzyko, że coś przeoczmy. Najważniejsze to udokumentować to co widzimy, i nic ponad to.

Większość lekarzy weterynarii przeprowadza skrócone badanie jamy ustnej bez użycia sedacji i rozszeracza podczas badania kupno-sprzedaż, co ułatwia przeoczenie problemów stomatologicznych. Dlatego powinniśmy przedstawić na piśmie zakres naszego badania i jego wyniki oraz poinformować kupującego, czy koń potrzebuje dalszego, dokładniejszego badania stomatologicznego, czy tylko tarnikowania.

Lek. wet. Bartosz Jankowiak
Equi Vet Serwis Dr Maciej Przewoźny
Wygoda

Piśmiennictwo:

Na podstawie informacji z kongresu AAEP w dniach 4-8.12.2021 roku, Nashville, USA